

TETT HÍRLAP

A TÁRSADALMI ELLENŐRZŐ TÁJÉKOZTATÓ TÁRSULÁS INGYENES
KIADVÁNYA. MEGJELNIK BÁTASZÉK, BÁTÁAPÁTI, CIKÓ, FEKED,
MÓRÁGY, MÖCSÉNY, ÓFALU, VÉMÉND TELEPÜLÉSEKEN

A TETT-re Kész Napon két Gránit-díj is gazdára talált

BÁTÁAPÁTI Legnagyobb éves rendezvényét tartotta a közelmúltban Báticaapátiban a Társadalmi Ellenőrző Tájékoztató Társulás. Az immár 19. TETT-re Kész Napon gazdára talált a Gránit-díj is, ez alkalommal formabontó módon. Ugyanis a TETT döntése alapján nem egy, hanem két személy vehette át ezt a kitüntetést. A képen: polgármesterek és segítők a TETT-re Kész Napon, középen a két Gránit-díjas: Darabos Józsefné, Báticaapáti polgármestere, a TETT elnöke és Krachun Elemér, Möcsény polgármestere.

Bronzba öntve tekint a távolba a falu fia

FOTÓ: LAUFER LÁSZLÓ

FEKED A három éve elhunyt Báling József jelentős, eredményekben gazdag életművet hagyományozott az utókorra. Június 16-án óta bronz szobor is hirdeti a község fiának emlékét. A képen: Báling Ottó, Báling András és Tillmann Péter leplezte le a szobrot. ➤ **6. OLDAL**

Tanösvény, helytörténeti érdekességekkel

BÁTASZÉK A Német Egyesület és a Német Önkormányzat közös szervezésében zajlott le a tanösvény átadója, amely nemcsak pusztán információ és olvasnivaló, egyben játék, szórakozás is. A képen: Gombkötőné Kemény Krisztina és Wittendorfer Ildikó a tanösvény egyik állomásánál. ➤ **3. OLDAL**

Bure hasznos tapasztalatokkal szolgált

BÁTAAPÁTI-BURE Franciaországban, azon belül Meuse megyében található Bure település. Június 12-én itt tanácskoztak a Nukleáris Létesítmények közelében található Európai Önkormányzatok Szövetségének (GMF) képviselői. A GMF szervezet nagyon fontosnak tartja, hogy tagjai közvetlen tapasztalatot szerezhessenek a tagországok nukleáris iparáról, az alkalmazott technológiákról, valamint a nukleáris létesítmények és a lakosság közötti kapcsolattartásról.

A rendezvényen magyar, spanyol, svéd, szlovák és szlovén polgármesterek és önkormányzati tisztviselők vettek részt. Hazánkban a Bataapáti mellett található Nemzeti Radioaktív Hulladék-tároló körüli TETT társulás polgármesterei, valamint a Püspökszilágyi tárolót körülvevő ITET társulások képviselői vettek részt a rendezvényen. A TETT társulás tagjai nyolc fővel képviseltették magukat.

A GMF tagjait a „francia RHK Kft.”, az ANDRA munkatársai fogadták, a köszöntőt az ANDRA igazgató helyettese tartotta. Ezután különböző előadások hangzottak el. Elsőként Claude Brender, Fessenheim polgármestere adott ismertetést Az atomerőművek leszerelésének helyi hatásai címmel. Ezután az ANDRA munkatársa tartott rövid összefoglalót a franciaországi radioaktív hulladékok kezeléséről. Az érdekelt felek bevonása a nagy aktivitású radioaktív hul-

Az előadók, illetve a hallgatóság, köztük a TETT társulás képviselői. Sokrétű, jól hasznosítható új ismeretekkel térhettek haza

ladékok kezelésébe és az ahhoz kapcsolódó társadalmi-gazdasági fejlődés: ez volt a címe Gérard Antoine, Bure polgármestere és Benoit Jacquet, a CLIS de Bure civil szervezet főtitkára összegzésének. Az utolsó előadás Az érdekelt felek bevonása a kis és közepes aktivitású radioaktív hulladék elhelyezésébe és a kapcsolódó társadalmi-gazdasági fejlődésbe címet viselte. A referátumok után a meghívott vendégek is lehetőséget kaptak arra, hogy a saját országuk tapasztalatait elmondják.

A délután az ANDRA létesítményeinek látogatásával telt el. A bemutatóterem megtekintését követően a résztvevők bepillantást nyerhettek a francia, nagy aktivitású hulladékkezelési programba. E tevékenység jogi alapját egy 1991-ben elfogadott törvény adja, ebben az üzemanyag

ciklus zárásával kapcsolatos három stratégia vizsgálatát írták elő. Franciaország minden üzemanyagát reprocesszálja, azaz újra feldolgozza, így alapvetően kétféle hulladék keletkezik. Azaz, a radioaktívra vált szerkezeti elemek mellett az üzemanyag feldolgozásából keletkező, üvegesített, nagy aktivitású hulladék marad vissza.

Az ANDRA feladata a nagy aktivitású hulladék biztonságos elhelyezése mélységi geológiai hulladéklerakóba. A szervezet a megoldás érdekében négy telephelyen két közzétípus (agyagos, gránit) vizsgált meg. A szakmai értékelés eredményeként az a döntés született, hogy a mélységi geológiai kutatólaboratóriumot (URL-t) a Bure mellett található argilit (agyagos) formációban kell kialakítani.

A kiválasztott területen két függő-

leges aknát fúrtak, melyből 445 méter és 490 méter mélységben alakították ki a föld alatti kutatás helyszínül szolgáló, szintes vágatrendszert.

Az ANDRA azt az elvet követi, hogy a megépítendő lerakó ne az URL-lel azonos helyen legyen, hanem néhány száz méterrel távolabb. Feltételezik, hogy a URL-ben nyert információk érvényesek lesznek a lerakó helyén is. Az URL-ben elvégzett számtalan vizsgálat közül részletesen ismertették a migrációs jellegűket, valamint a hő közetre gyakorolt hatását.

A szakmai program résztvevői egybehangozva úgy ítélték meg, hogy a megszervezett eseményen kiemelkedő tudással és tapasztalattal rendelkező előadókat hallhattak, és sokrétű, jól hasznosítható új ismeretekkel térhettek haza.

Sóval tisztulnak a légutak

Barta Erzsébet a sósza leendő helyszínét mutatja

VÉMÉND Sósza kialakítására adott be pályázatot a község. Tette ezt szövetkezési formában. A konzorcium tagjai: Véménd Önkormányzata és a Toner Plusz Kft., a konzorcium vezetője pedig a Csele-Borza Völgye Egyesület. A kedvező elbírálásnak köszönhetően idén megépülhet a létesítmény.

A sóterápia olyan eljárás, mellyel természetes módon kezelhetjük a légúti és allergiás megbetegedéseket, enyhíthetjük a tüneteket, és ami még fontosabb, rendszeres használatával meg is előzhetjük őket. A só a légzőszek bejut a tüdőbe, kitisztítja a légutakat és regenerálja a nyálkahártyát. Így könnyebbé válik a légzés és enyhíti az allergiás tüneteket.

- A szobát az orvosi rendelőben alakítjuk ki - adott tájékoztatást Barta Erzsébet polgármester. - Ugyanott egy másik pályázati forrásból megújul a fűtés, a tetőre napellenző kerül és mozgáskorlátozott számára mellékhelyiségek is készülnek.

Sportágválasztó és egészségnap

MÓRÁGY Az EFOP-1.3.9.-17-2017-00020 Központban az iskola Mórágyn című pályázat keretében rendezte meg a Mórágai Általános Iskola június 7-én a Mórágai sportágválasztó és egészségnapot. A nyitott programon az iskolásokon kívül részt vettek a mórágai óvodások, a bataapáti iskolások, velük együtt a szülők és természetesen a település lakói is.

A napsütéses napon a Budapestről érkező Jóbohócok szórakoztatták a gyerekeket, az ő irányításukkal zajlottak a sportvetélkedők, de a különböző sportágak megismertetése is feladatuk közé tartozott. A nebulók rengeteg fejlesztő játék, gördeszka, talicska, óriás jenga, prevenciót szolgáló részegszemüveg, számos labda közül választhatnak kedvükre valót.

A bátságai tűzoltók által tartott habparty óriási sikert aratott nemcsak a gyerekek, de a bohócok körében is. Az iskola rendőr hozta rohamfelszerelést bárki felpróbálhatta, és időnként egy bátor fiatal megszólaltatta a szolgálati autót szirénáját is. A Bonyhádi Kórház és Rendelőintézet Egészségfejlesztő Irodájának munkatársai az egészség jegyében tartottak játékos foglalkozásokat. A védőnő pedig szociális munkás segítségével zöldsegeket, mártásokat kóstoltatott a vendégekkel. A délután négy órakor záruló rendezvény mindenki tetszését elnyerte.

A habparty a legkisebbek egyik nagy kedvence

A Stifolder Fesztiválon belekóstolhattunk a jóba

FEKED Tillmann Péter mindig is készített jóféle stifoldert. A minőségben nincs semmi túlzás, hiszen ezek a szalámi különlegességek az első néhány stifolder fesztivál idején rendre dobogós helyezést értek el. Jelenlegi készítményei pedig a középmezőnyben öregbíthik a településvezető konyhaművészeti jó hírét. A mostani szerényebb eredménynek egyszerű oka van: egyre több időt követel a fesztivál szervezése. Ezt a komoly munkát Feked Község Önkormányzata, a Fekedi Német Nemzetiségi Önkormányzat és a Fekedi Szülőföldünk Baráti Kör vállalva végzi valamennyi helyi segítővel együtt.

– A Dunamenti Svábok immár tizedik Stifolder Fesztiválja minden eddiginél nagyobb számú érdeklődőt vonzott Fekedre – adott összegzést a június közepén tartott rendezvényről a polgármester. – Nemcsak a környékről érkeztek érdeklődők, illetve versenyzők, hanem a megyehatáron túlról is. Így például Békéscsabáról, a Komárom-Esztergom megyei Dunaszentmiklósról, vagy éppen a Pest megyei Perőcsényből. Nagy örömmel érkeztek érdeklődők, illetve versenyzők, hanem a megyehatáron túlról is. Így például Békéscsabáról, a Komárom-Esztergom megyei Dunaszentmiklósról, vagy éppen a Pest megyei Perőcsényből. Nagy örömmel érkeztek érdeklődők, illetve versenyzők, hanem a megyehatáron túlról is. Így például Békéscsabáról, a Komárom-Esztergom megyei Dunaszentmiklósról, vagy éppen a Pest megyei Perőcsényből.

A zsűri elnöke Dombi Ildikó, Tillmann Péter, a díjat felajánló Treszner János és a győztes, Szeibert Ede

senyzők megnevezésre, ezt azért említettem, mert a fesztivál egyrészt kellemes időtöltést ad programjával valamennyi korosztálynak. Így történt ez most is, a közönséget egyebek mellett lovasfelvonulás, fűvőszene, vegyeskar, hagyományőrző sváb néptáncsoport, skótudás, operett és rockzene szórakoztatta.

Másrészt viszont a rendezvényen szakmai zsűri döntött arról, hogy ki érdemel helyezést a beküldött, saját készítésű minta alapján. Ez alkalommal nyolcvanegy szalámi került a bírálóbizottság asztalára. A legalább hetven dekagrammos és minimum harmincöt centiméteres ételkülönlegességnek a for-

mai követelményen túl természetesen rendelkeznie kellett a rá jellemző, hagyományos ízvilággal. A stifolder egyébként fuldai eredetű, a tolnai és baranyai németeknél ma is gyakori csemege; de nem is kell különösebben hangsúlyozni, hogy a magyarok is igencsak megkedvelték.

A végső összesítésben harmadik lett a magyarországi Berta József, a második helyet a pécsváradai Bede Csaba szerezte meg. A képzetelbeli dobogó legmagasabb fokára az ófalui Szeibert Ede állhatott fel. A közönségszíjas a palotabozsoki Maros Géza lett, a különdíj pedig a fekedai Kuszter András révén helyben maradt.

Tanösvény, helytörténeti érdekességekkel

BÁTASZÉK A Német Egyesület és a Német Önkormányzat közös szervezésében zajlott le Bátaszéken a tanösvény átadója. A környező baranyai települések közül több rendelkezik ilyenrel, és ezek adták az ötletet Wittendorfer Ildikónak és Gombkötőné Kemény Krisztinának, akik a pályázat kiírásakor munkához is láttak. A tervet az egyesület és az önkormányzat, a városi és kisebbségi egyaránt támogatta.

– Aki ismeri a múltját, annak van identitása, annak lesz jövője – mondta dr. Gerner Zsuzsanna, a Lehrpfad (tanösvény) szakértője, egyetemi docens, egykori bátaszéki lakos. Az átadó ünnepség beszédei felvillantották azt a rengeteg helytörténeti jelentőségű információt, amelyekből az arra legérdeklődőbbek kerültek a táblákra.

A létesítményhez méltó volt az ünnepség résztvevőinek a produkciója is: az Ifjúsági Fűvőszene, valamint a Heimat mindhárom korcsoportja bemutatkozott. A tanösvény a rengeteg interaktív elemmel nemcsak pusztán információ és olvasnivaló, egyben kihívás, játék, szórakozás is. Gazdagabb lett általa a közösség, a település egyaránt.

Mindenki nyert a főzőversenyen

MŐCSÉNY Főzőverseny adta meg szó szerint a sava-borsát a mőcsényi majálisnak. Ugyanis ez az attrakció, miként a korábbi években, ez alkalommal is nagy sikernek örvendett. A konyhaművészeti tudományukat bemutató résztvevőknek az önkormányzat biztosított fél kilogramm húst, amelyet a volt óvoda udvarán készítették el. A majális vendégei ingyenesen fogyaszthattak sört, illetve üdítőt és természetesen megkóstolhatták az elkészült finomságokat. Miután Krachun Elemér polgármester Anyák Napi köszöntőt mondott, következett az eredményhirdetés. Mint kiderült, valójában mindenki nyertesnek bizonyult, ezért valamennyi szakácsmester kötenyt és kuktasapkát kapott ajándékba, 20. mőcsényi majális feliratozással.

A Gyermeknapon nagy közkedveltségnek örvendett az ugrálóvár

Még mindig ezen a kellemes településen, sőt, továbbra is a volt óvoda udvarán maradván: eltelt három hét, és a helyszínt a legkisebbek vették birtokukba. Ez alkalommal Gyermeknap hívogatta a nebulókat, számos kellemes elfoglaltsággal. A szervezők felhívták a figyelmet a váltóruha szükségességére, hiszen hab-party is szerepelt a kínálatban. Emellett volt még ugrálóvár, trambulín és arcfestés, talán nem is kell külön hangsúlyozni, mindez finom szendvicsek és üdítők, valamint fagyik kóstolgatása közepette. A Mőcsényi Nyugdíjas Egyesület, a Mőcsényért Egyesület és természetesen az önkormányzat segítségével megvalósuló rendezvényen a gyermekek nagyon jól érezték magukat és a nap végére kellemesen el is fáradtak.

Köszöntötték a pedagógusokat

Boszlik Róbert Bosnyákné Kovács Margit munkáját is megköszönte

BÁTASZÉK A pedagógusnap alkalmából ebben az évben is három helyszínen, délelőtt a II. Géza Gimnáziumban, a nap második felében pedig a Bátaszéki Mikroterületi Óvoda és Bölcsődében, valamint a Kanizsai Dorottya Általános Iskolában köszöntötte az óvodapedagógusokat és a dajkákat, a tanítókat, a tanárokat, a pedagógiai munkát segítő dolgozókat dr. Boszlik Róbert polgármester.

A rövid zenés-irodalmi műsort követően elhangzottak a köszöntő gondolatok, majd a nyugálománya vonuló bátaszéki pedagógusokat – Bíróné Rabacz Irén és Kiss Anna Aranka óvodapedagógusokat, valamint Bosnyákné Kovács Margit tanítót és Faidt József tanárt – is méltatta és megajándékozta a városvezető. A jelenlévők átvehették a város ajándékát, egy palack bort, a 2019. esztendő Város Bora címmel kitüntetett Werner-féle chardonnay-t. Az ugyancsak átadott emléklapon a következő idézet szerepelt Antoine de Saint-Exupérytől:

„Ha hajót akarsz építeni, ne azal kezd, hogy a munkásokkal fát gyűjtesz, és szó nélkül kiosztod közöttük a szerszámokat, és rámutatsz a tervrajzra! Ehelyett először keletsd fel bennük az olthatatlan vágyat a végtelen tenger iránt!”

Tárolás új technológiával, és megőrizve

RH K

RADIOAKTÍV HULLADÉKOKAT KEZELŐ KFT.

BÁTAAPÁTI 2019. május 24.

– A szokásoknak megfelelően sajtótájékoztató és tudományos tanácskozás is tartotta a XIX. TETT-re Kész Napot. A Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. (RHK Kft.) és a Társadalmi Ellenőrző Tájékoztató Társulás (TETT) elmúlt években folytatott munkájának bemutatása és értékelése mellett az ionizáló sugárzás alkalmazásairól, ezzel kapcsolatos alapismeretekről is szó volt. Természetesen ahogy az előző években, úgy idén is átadták a Gránit Díjat, a több mint száz főt megmozgató rendezvényen.

– Nagyon hosszú előkészítő munka vége felé közeledünk. Körülbelül két évvel ezelőtt telt meg Bataapátiban, a Nemzeti Radioaktív Hulladéktárolóban (NRHT), az IK-1 jelű kamra 537 vasbeton konténerrel, amelyekben összesen 4833 hordó sorakozik. Nem sokkal később elkészült az IK-2 jelű kamra technológiai kiépítése is, amelyben az új, úgynevezett kompakt hulladékcsomagokat (KHCS) fogjuk elhelyezni. Az új technológia lehetőséget nyújt arra, hogy a biztonság színvonalának megőrzése mellett, költséghatékonyabban tároljuk

az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékát – kezdte meg beszámolóját dr. Kereki Ferenc, a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. ügyvezető igazgatója a sajtótájékoztató során.

Az új módszer szerint négy darab 200 literes fémhordó kerül egy vékony falú, merevített fémkonténerbe. A hordók és a konténer fala közötti teret pedig folyékony radioaktív hulladékkal kevert cementpéppel töltik ki a Paksi Atomerőműben, ezzel az eddigi holt teret is kihasználva. Az így előállított úgynevezett kompakt hulladékcsomagok elhelyezése a kettes kamrában, öt sorban és hat oszlopban történik majd.

– A radioaktív hulladék-kezelés lassabb mederben folyó feladatokat foglal magában, mint más iparágak. Számunkra a legfontosabb a biztonság garantálása. Ez nem csak az atomtörvényben foglalt alapelvek, hanem Társaságunk munkakultúrájának meghatározó eleme, amelyet minden dolgozónknak magáévé kell tenni. Így talán egy külső szemlélőnek soknak tűnhet ez a két év, ami előkészületekkel telt el, viszont amint készen állunk arra, hogy az új acélkonténeres tárolásnak nekilás-

sunk, akkor biztosak lehetünk abban, hogy mindent kellő gondossággal megtettünk annak érdekében, hogy ugyanolyan színvonalon folyják a munka a tárolóban, mint amit már megszoktak a lakosok a környezetben – húzta alá az ügyvezető igazgató. Dr. Kereki Ferenc kiemelte, hogy az új technológia bevezetése során számos feladatot kellett megvalósítaniuk, jelenleg még az új csomagokat mozgató targonca beszerzése folyik, ez elengedhetetlen az inaktív komplex próba lefolytatásához, amelyet a hatóság előtt kell elvégezni és alapfeltétele annak, hogy bevezethessék az új technológiát.

Darabos Józsefné, Bataapáti polgármestere mind ezen folyamatok kapcsán azt hangsúlyozta, hogy számára a biztonság mellett a legfontosabb, hogy a lakosság tisztában legyen a fióktelepen zajló tevékenységekkel. Ahogy beszámolójából megtudhattuk, már akkor tárgyaltak az új technológia bevezetésének kommunikációjáról az RHK Kft.-vel, amikor még javában folyt a tárolás az első kamrában.

– Az volt a kérésünk a Társaság felé, hogy minden lehetséges módon tájékoztassuk a lakosokat, hogy mire

bevezetik az új elhelyezési módszert, mindenkinek tudomása legyen róla. Azt hiszem ezt a feladatot sikeresen teljesítettük, hiszen az elmúlt két évben számtalan módon beszámoltunk erről a munkáról. Térségi újságunkban több szakmai cikket közzeltünk a megváltozó tárolási koncepcióról, illetve közmeghallgatás keretén belül is bemutattuk azt, továbbá a TETT-re Kész Nap közönsége is többször találkozhatott vele. A közvetlen lakossági fórumok mellett a tájékoztatásban kiemelkedő szerepet szán a Társulás az Ellenőrző Csoportnak is, akik már az idei évben is, hasonlóan az elmúlt évekhez, jártak a fióktelepen. A Nyílt Napok és Gyermeknapok lehetőséget nyújtottak a felnőtteknek, hogy saját szemükkel nézzék meg a második kamrát – emelte ki a polgármester. Ahogy Darabos Józsefné fogalmazott a sajtótájékoztatón: „A sok évnyi munka nem csak azt garantálja, hogy az RHK Kft. biztonságosan valósítja meg a programot, hanem azt is, hogy a TETT mindenkinek megteremtette a lehetőséget arra, hogy megismerkedjen az új technológiával.”

Zárásként dr. Kereki Ferenc hangsúlyozta: „Termé-

költség-hatékonyabban a biztonságot

Dr. Kereki Ferenc, Darabos Józsefné és Honti Gabriella

szetesen munkánk a tárolóban nem csak a kompakt hulladékcsomagok bevezetésével kapcsolatos feladatokra korlátozódik. Folyamatosan végezzük a napi rutinfeladatnak számító karbantartási és ellenőrzési tevékenységeket. A radiológiai monitoringhoz kapcsolódó minta előkészítési és mérési feladatok is gond nélkül zajlanak. A napi üzemeltetési feladatokkal párhuzamosan egyéb beruházási munkálatok előkészítése is folyik. Olyan feladatokról sem feledkezhetünk meg, mint az NRHT új bővítési koncepciójának a kidolgozása, az I-K1 tárolókamra nyaktagi dugó tervezése, a vízföldtani és

biztonsági modellek fejlesztése, hogy csak néhányat emeljek ki a számtalan feladatunk közül.”

A tudományos tanácskozás során Lázár István, az Országos Atomenergia Hivatal Tárolólétesítmény Felügyeleti Főosztályának vezetője „Sugárzó környezetünk” címmel tartott előadást, míg Bertalan Csaba, az NRHT fióktelep-vezetője az ionizáló sugárzás alkalmazásait mutatta be.

Honti Gabriella, az RHK Kft. Kommunikációs Önálló Osztályának vezetője a nemzetközi lakossági elfogadottságról beszélt a hallgatóságának. A TETT 2018. évi tevé-

kenységét Darabos Józsefné ismertette, illetve a Lakossági Ellenőrző Csoport munkásságáról Metzné dr. Darabos Orsolya, a csoport vezetője számolt be.

A TETT-re Kész Nap csúcspontjaként átadták a Gránit Díjat is Darabos Józsefnének, Bábaapáti polgármesterének, a Tett elnökének és Krachun Elemérnek, Möcsény polgármesterének, akik példamutató, alázatos munkájukkal járultak hozzá a TETT sikeres működéséhez.

Honti Gabriella a rendezvény során kiemelte, hogy nagyon fontos megragadni azokat a lehetőségeket, amikor személyesen is alkalma-

nyílik a Társaságnak és a Társulásnak, hogy a lakosokkal találkozzon. – Hiszem, hogy semmi nem helyettesítheti azokat az interakciókat, amikor szemtől szemben alakíthatunk ki párbeszédet az érdeklődőkkel. Hatványozottan igaz ez, ha a radioaktív hulladék-kezelés témaköréről beszélünk. Olyan széleskörű témákat foglal magában, amelyek ismerete újabb és újabb kérdéseket vet fel a lakosokban, és amelyekre képesek vagyunk megadni a megnyugtató válaszokat – húzta alá az osztályvezető.

Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft.

Ló hátáról köszöntötték a falut a felvonulók

CIKÓ – Kell ilyen program, látványosság a faluba – fogalmazta meg véleményét egy helybeli lakos a közelmúltban tartott Cikói Focis-lovas Majálison, a lovas felvonulás közben. Minden bizonynyal többen gondolják így, mert szép számmal vettek részt a település lakói a rendezvényen és vendégekből is akadt bőven, továbbá immár második alkalommal hozták össze a programot a cikói fiatalok.

Kedvezett az időjárás is, a szervezők ragyogó napsütésben bonyolíthatták le a programokat a festői környezetben fekvő sportpályánál. A résztvevőket többek között szívélyesen kínálta, helyben sült lángossal köszöntötték. A gyerekek kedvére tettek fajtákkal, amelyek közül a legnagyobb népszerűségnek talán a körhinta örvendett. A népi kerámiák készítésének mikéntjével is megismerkedhettek az érdeklődő ifjak, akik elkészült munkáikat hamarosan kiégetve, készen vissza is kapták majd. Természetesen nem hiányozhatott a kínálatból a gyerekek abszolút kedvence: habpartit is tartottak. Ha ez nem lett volna elég, volt még arcfestés, kavicsfestés és a Dobogó Egyesület szervezésében bolyakereső szerencsefutó a sportpálya mögötti füves domboldalon.

A rendezvény elnevezésének megfelelően labdarúgó mérkőzés is zajlott a gyepen, ahol két ifi és két felnőtt helyi csapat mérte össze tudását. Mindeközben a pálya környékén bográcsokban rotyogott az étel: tíz

A lovas felvonulás, útból a mezőre Cikó felé

csapat nevezett a meghirdetett gasztronómiai megmérettetésre, amelynek témája a pörkölt volt.

A lovas kitételnek is maximálisan megfelelt a majális. Kezdetnek látványos felvonulást tartottak, majd dél után a háts ügyességi vetélkedő keretében a nevezőknek érdekes feladatokat kellett megoldaniuk. Kajtár János szervező elmondta, többek között eleme volt a megmérettetésnek az ugratás, a „kapunyitás” lóháton, a sörös korsó eljuttatás oszlopra. A fogathajtók pedig akadálypályán mérheték össze ügyességüket. A hátsók „küzdelmében” megvédte címét a tavalyi cikói bajnok, míg a fogatok erőpróbáján Váraljáró került a legjobbnak járó elismerés.

A baráti találkozóra 25 hátast és 10 fogatot hoztak a résztvevők, akik Mázáról, Váraljáról, Szekszárdról, Komlórról, Hosszúhetényből, Nagyközarról, valamint Hidasról is érkeztek. A rendezvény lebonyolításában számos önkéntes működött közre, továbbá az önkormányzat és további támogatók is hozzájárultak megvalósulásához.

Bronzba öntve tekint a távolba a falu fia

FEKED A három éve elhunyt Báling József jelentős, eredményekben gazdag életművet hagyományozott az utókorra. Egyaránt ő volt a Magyarországi Németek Országos Önkormányzatának első alelnöke, a Baranyai Német Önkormányzatok Szövetségének első elnöke, illetve a Magyarországi Német Ének-, Zene- és Tánckarok Országos Tanácsának alapítója. Hosszú ideig tevékenykedett a Dunántúli Napló helyettes főszerkesztőjeként. Mindezek ismeretében nem véletlen, hogy elsőként lett birtokosa Baranya megye díszpolgára címének. S még egy fontos adat: 1928-ban Fekeden látta meg a napvilágot és szülőfaluja is díszpolgársággal fejezte ki iránta érzett tiszteletét. Június 16-ától pedig egész alakos bronz szobor is hirdeti a község fiának emlékét. Az alkotás elkészítésének anyagi feltételét néhai Báling József családja és baráti köre vállalta, a kezdeményezéshez Feked önkormányzata is csatlakozott. Nyári Zsolt szobrászművész templomkertbe helyezett művét magyar–német nyelvű szentmise után, ünnepélyes körülmények közepette avatták fel. Ünnepi beszédet Heilig Ferenc, a Magyarországi Német Ének-, Zene- és Tánckarok Országos Tanácsának elnöke tartott.

Tillmann Péter, a település polgármestere arra mutatott rá, hogy immár nemcsak a temetőben egy sírhely, hanem itt, a falu közepén egy élő szobor állít emléket annak az embernek, aki Fekeden született. – Soha nem felejtette el azt, hogy honnan indult – hangzott Tillmann Péter méltatása.

Schmidt Zoltán, a Magyarországi Németek Országos Önkormányzata Pécsi Regionális Irodájának vezetője így fogalmazott: – Jóska bácsi még nem támadt fel, de egyszer föl fog. Amikor a szoborról lehúzzák a leplet, szellemisége ismét köztünk lesz.

– Több, mint harminc éven át ismerhettem Báling Józsefet – mondta Hargitai János országgyűlési képviselő. – Ahogy felidéztem magamban, mindig halkán beszélt. Tudta jól, hogy ha valakinek gondolatai vannak, akkor annak nem kell felemelnie a szavát, mert úgyis figyelni fognak rá. Ha ő nem is akart az első lenni, mi mindannyian akként tekintünk rá.

Ballagás az eredményekben gazdag tanév végén

MÓRÁGY Megtartotta ballagási és évzáró ünnepélyét a Mórágai Általános Iskola. Ezen a napon, azaz június 15-én, szombaton tizenegy kisdíák búcsúzott el szeretett második otthonától. Mucska Melinda igazgató humoros formában is elkészítette a tanulókat, akik egyszerre sírtak és nevettek.

A mórágai iskolások eredményekben rendkívül gazdag tanévet zártak. Számos megyei és regionális szintű magyar és német nyelvű versmondó-, mesemondó-, szépkiejtési- és helyesíró versenyen, természetvédelmi és történelmi vetélkedőkön, sportversenyeken és rajzpályázatokon szerepeltek sikerrel, dobogós helyezéseket szerezve. Bagom Zsófia 6. osztályos tanuló Budapesten, a Versünnep Fesztiválon 3. helyezést ért el. Felkészítője Soós Mária volt. A 8. osztályos Szilágyi Péter – Ferenczi Katalin felkészítésével – a Lila Vegyész Országos Kémia Versenyen Szegeden jeleskedett.

A ballagó nyolcadik osztályos tanulók elkészítették iskolájuktól

Ugyancsak ő 100 méteres síkfutásban, Szilágyi Tamás 7. osztályos tanuló atlétika többpróba versenyszámban képviselte az iskolát és egyben a megyét is az országos bajnokságon, Mucska Melinda és Sóvári Gábor felkészítésével mellett.

Kanalas István 8. osztályos tanuló Felcsúton mutatta meg labdarúgó tehetségét két alkalommal is. Felkészítője Varjas Zoltán volt, patronálást Illés Béla, az iskola dolgozója és Mórág Község Önkormányzata vállalt. A Kisiskolák Atlétika Versenyén Szilágyi Tamás 7.

osztályos tanuló többpróba versenyszámban, Kanalas István 800 méteres síkfutásban jutott el az országos versenyre. Varga-Ambrus Sebestyén 5. osztályos tanuló a Diákolimpiai Országos Judo Bajnokságon 3. helyezést szerzett, felkészítője Szepesi Dávid volt.

A színjátszó csoportok, azaz a Mórágai SzínLelők és a Mórágai Röghöz kötődtek az Országos Weöres Sándor Színjátszó Fesztiválon ezüst minősítést kaptak. Előbbi csapatnak Balogh Borbála, utóbbinak Mucska Melinda volt a felkészítője.

Fontos megemlíteni, hogy Szilágyi Péter 8. osztályos tanuló júniusban német nyelvből alapfokú nyelvvizsgát tett, melynek eredményhirdetése júliusban lesz.

Ezekhez az eredményekhez nagyban hozzájárult még a szülők segítsége és a Tamási Tankerületi Központ támogatása. Mindezt az igazgató külön is köszönetet mondott. A német nemzetiségi nyelv területén egész évben kimagaslóan teljesítő tanulókat Lieszkovszky Károlyné, a Német Nemzetiségi Önkormányzat elnöke jutalmazta értékes ajándékokkal.

Az ünnepély fénypontjaként Mucska Melinda igazgató az Emberi Erőforrások Minisztériuma által adományozható elismerést – Pedagógus Szolgálati Emlékérmét – nyújtott át az áprilisban végleg nyugdíjba vonuló Kardos Zsuzsanna tanítónak. A pedagógus harmadik évét a végzett kitaró és lelkiismeretes munkát a Mórágai Általános Iskolában.

Majális után hamarosan jön a Falunap

VÉMÉND A település apraja-nagyját kicsalta a késő tavaszi időszak egyik legjelentősebb helyi rendezvénye, a családi majális. Ez nem is meglepő, hiszen a község ezúttal is teret adott olyan látványosságoknak, melyek idősebbek és fiatalabbak figyelmét egyaránt magukra vonták. Im már negyedik alkalommal zajlott le, megannyi vidáman integető gyermek-utas szállításával a Kistraktoros felvonulás, a benzinkúttól a sportpályáig. Ez utóbbi helyszín adott otthont az ugyancsak hagyományos főzőversenynek, a sertéspörkölt elkészítéséhez csapatonként két kilogramm húst, továbbá fűszerpaprikát, hagymát és borsot biztosított az önkormányzat. Sok érdeklődőt vonzott a lufi hajtogatás, illetve a gumicsizma hajtó megmérettetés is.

Zserbó, a barna labrador retriever gazdájával, Faluhelyi Dalmával érkezett egy különleges bemutató erejéig. A helyi óvodások német népviseletbe öltözve ropták a táncot és arattak nagy sikert műsorukkal. Nem kevésbé jelentett komoly vonzerőt a gyermekek számára meghirdetett csoki evő verseny.

Kora este az aranylábú fiúk mérkőztek meg Bogád labdarúgó csapatával, a meccs 1:1 arányú döntetlennel végződött. A sok izgalom után jól esett a finom vacsora, majd Apaceller-Czigola Orsolya és Apaceller Péter zenés műsora, vala-

Családi majális, felvonuló traktorokkal és vidáman integető utasokkal

mint a késő estig tartó bál a Karawanka zenekarral.

Ha valaki esetleg lemaradt a remekül sikerült családi majálisról, az kárpótolhatja magát az ugyancsak tartós élményt ígérő Falunapon. A rendezvényre való ráhangoldás már július 5-én, pénteken megkezdődik. 17:00 órai kezdettel Frank Ildikó várja a közönséget Mesék a börtönből: Holle anyó című, német nyelvű gyermek műsorával. 21:00 órától 22:00 óráig pedig a Hétvégi Zajongás nevű rock zenekar bemutatózó koncertjének tapsolhatnak a műfaj kedvelői.

Másnap, azaz július 6-án, szombaton igazi nagyüzem várható. 10:00 órakor a sportpályán kezdődik a falunapi kispályás labdarúgó torna, erre a szervezők 6 fős csapatok jelentkezését várják. Jelentkezni július 3-ig lehet Szabó Balásznál.

A 11-es rúgó versenyen a helyszínen az elsők között jelentkező, tizenöt személy vehet részt. 13:30 órától a Véméndi Fúvószenekar kíséretével lovasok vonulnak fel, a menet a benzinkúttól indul és a Kossuth Lajos utcába érkezik. 14:00 órától nyílik a Manch-Ranch simogatással egybekötött állat bemutatója. 15:00 órától kezdődik a babgulyásfőző verseny. A csapatokat az önkormányzat támogatja, jelentkezni lehet július 3-ig, a támogatási csomagot július 5-én, 8-tól 12 óráig lehet átvenni az Erdő u. 2. szám alatt. Aki nem kíván főzni, de

enne egy finom tarhonyás húst, az a Polgármesteri Hivatalban befizetendő 500 forint ellenében átveheti egy adagra szóló étkezési jegyét. A helyszínen nincs lehetőség étkezési jegy vásárlására.

16:00 órakor a Kossuth Lajos utcai parkban megkezdődik a voltaképpeni falunapi műsor. Fellép a Mecseknádasdi Alte Kameraden Fúvós Zenekar, a Véméndi Gyermekektáncscsoport, a Véméndi Székely Népdalkör és bemutakoznak a helyi általános iskolások és az óvodások is.

18:00 óra a vacsora ideje, majd 18:30 órakor a zsűri kihirdeti a babgulyásfőző verseny eredményét. Ugyancsak ekkor lesz a Megye II. Férfi Felnőtt Bajnoki cím átadása is. A 19:00 órás tombola sorsolás után 20:00 órától Homonyik Sándor ad koncertet, végül pedig 21:00 órától elkezdődik a vasárnap hajnalig tartó bál.

Lovagok keltek birokra egymással

MÓRÁGY Az EFOP-3.1.8-17-2017-00006 Együtt, testvéreként Mórág – Kaposszekcső – Tomášov keretében június 6-án a mórági iskolások és pedagógusok, valamint az iskola technikai dolgozói Bikalra, az Élmenybirtokra kirándultak. A látogatók valóságos mesevilágba csöppentek. A gyerekeket boszorkányszobába, interaktív állattudvar és Mesebarlang várta. Az állatsimogatóban a kiskakas gyémánt félkrajcárja, valamint a róka és a holló története elevenedett meg. A Labirintus játékban, a 7,5 hektáron elterülő birtok felfedezése közepette a középkori világ emblemáit képeit ábrázoló kártyákat kellett keresni. A kisdíjak megtanulhattak varázsolni, majd a Puchner Pódiumon, Ugi mama vezényletével táncoktatásban vettek részt. A György teremben a lovagmese című színdarab egy ifjú kalandjait mutatta be.

A nap folyamán a mórágiak a birtok összes kézműves műhelyébe és a mesteremberek munkájába egyaránt betekintést nyerhettek, illetve vásárolhattak is nekik tetsző portékákat. Az óvárosi műhelyekben mézeskalács készítő, bőrműves, ötvös, tűzőmánc és üvegkép készítő, kosárfonó, fazekas, ólomkatona festő, könyvkötő, a szabóműhelyben gyöngy ékszerkészítő és reneszánsz ruhakészítő mesteremberek várták a vendégeket, akik a városka egy kanyaros fordulatában fafaragóval is találkozhattak. A nap zárásaként és az Élmenybirtok fő attrakciójaként a mórágiakat lovagi torna várta. Korabeli öltözkű lovagok feszültek egymásnak és mentek birokra a nézőtérre helyet foglaló királyi pár kegyeiért. A látványos csatajelenetek és a mozgalmas ügyességi lovasbemutatók mélyen bevésődtek a gyerekek és pedagógusok emlékezetébe.

Idő kapszula üzen a jövőnek

ÓFALU Gyenis Dorka szerzeménye a jobbra látható versrészlet. A gimnazista diákok az Ungarnfreunde Nieder-Liebersbach és az Ófalu Baráti Köre Egyesület kapcsolatainak 30. évfordulója ihlette Barátság című költeménye megírására. A két szerveződés képviselői nemrég a baranyai településen ünnepelték meg a jubileumot. Tették ezt a négy napos Falunap alkalmából, miközben a község egyebek mellett Retro bulival, Rockszombat, néptánc csoportok és zenekarok fellépésével, sós kifli nappal, valamint bállal várta a közönséget.

A változatos, nagy sikert arató és rengeteg látogatót vonzó rendezvénysorozatba ágyazódott be Nieder-Liebersbach huszonöt tagú küldöttségének fogadása és az évfordulóról való méltó megemlékezés. A jubileum egyébként voltaképpen kettős, hiszen Nieder-Liebersbach és Ófalu között húsz éve jött létre a partneri kapcsolat. A régi, kedves ismerősök csapatát Gerhard Pfeiffer, az Ungarnfreunde elnöke vezette, vele együtt érkezett Albrecht Hepp alelnök is. Örövendetes módon a Pécsváradi Töbcbélű Kistérségi Társulással közös testvértelepülés, Unterschleißheim is képviseltette magát, Regina Gruber révén.

A német vendégeket a számukra adott disz-

„Hajdanában a németajkúak száma seregnyi volt itten, esztergyáros, üvegkészítő, volt itt aztán minden. Egy a biztos, hogy az emberek tömege Már akkor tudta, hogy a kis falucska a világ közepe.”

Gyenis Dorka, Gerhard Pfeiffer, Hoffmann Józsefné és Hoffmann József egyesület alapítók, Regina Gruber és Bechli Erzsébet

vacsorán Fazekas Tiborné, a helyi egyesület elnöke, illetve Bechli Erzsébet polgármester köszöntötte, beszédében összefoglalót adva az eltelt harminc esztendőről. Csatlakozott hozzájuk Vörös Márta alelnök, aki a szóban forgó három évtizedről készült fotó anyag válogatást vetítette le a képeken egykori önmagukat felismerő jelenlévőknek.

Hétfőn elkészült az az időkapszula, melybe több gyermekrajz, továbbá vers és jelenléti ív is került. Ezen, tárgyasult „üzenetek” a jövőbe vetett, közös hitről tettek tanúbizonyságot. A kapszulát Bechli Erzsébet, Regina Gruber és Gerhard Pfeiffer helyezte el a Barátság fánál kialakított üregben.

Negyedszázada alakult újjá a sportegyesület

BÁTAAPÁTI Huszonöt éve történt Bataapátiban. Sári József ötödmagával együtt azon tűnődött, hogy vajon miért nincs sportegyesület a településen? Holott korábban, a hatvanas években létezett, sőt, remekül működött. A labdarúgók kiemelkedő sikerekkel járultak hozzá a település hírnevének öregbítéséhez.

– Azt hiszem, ott dőlt el, hogy Bataapátinak ismét szüksége van egy sportegyesületre – folytatta a történetet immár napjainkban Sári József. – Mindent előről kellett kezdeni. Ám az ötlet felvetését követően a falu családjai egy emberként csatlakoztak az elképzeléshez. Már az első hónapban közel száz fő lett a taglétszámunk és közel harmincöt fő jelentkezett játékosnak a csapatba.

Azóta kerek negyedszázad telt el. Sári József, az ismert vállalkozó, a labdarúgás iránt szenvedélyesen elkötelezett sportember – talán nem túlzás ezt állítani – történelmet csinált. Már csak azért sem túlzás, mert az évforduló megünneplése magas szinten zajlott és önmagán túlmutató, jelentős társadalmi eseménnyé vált. Olyan eseménnyé, mely a számos, egykori sportoló jelenléte okán felmutatta azt az eredményekben gazdag múltat, mely ösztönző lehet a jövő generációja számára is.

Botos Árpád, az 1997-ben körzeti bajnokságot nyert csapat edzője is emléklapot kapott. A fotón mellette jobbra Sári József és Darabos Józsefné

A bataapáti sportpályán június 22-én zajló megemlékezésen Darabos Józsefné polgármester köszöntötte a közönséget, a vendégeket, köztük Krausz Mártont, az MLSZ Tolna megyei sportigazgatóját. Süli János tárca nélküli miniszter, a Tolna Megyei Labdarúgó-szövetség társadalmi elnöke egyebek mellett azt hangsúlyozta, hogy a kistelepüléseken is szükség van sportéletre, így labdarúgó egyesületekre. Bozsik Róbert, Bátaszék polgármestere azt a barátságot méltatta, mely éppen a sport révén erősödött a térség települései között.

Sári József, a BSE elnöke áttekintést adott az egyesület negyed-

századáról. Mint mondta, amit 1994-ben elterveztek, az megvalósult. Van bataapáti sportélet, van Bataapáti Sportegyesület. – Sok minden történt az elmúlt huszonöt év alatt, mind a csapattal, mind azon kicsiny csoport összetételével, amely ezt a sportegyesületet vezette – húzta alá beszédében Sári József. – Tizenhárom év – kisebb-nagyobb megszakításokkal zajló – sportelnöki tevékenységem alatt nagyon sok elkötelezett személlyel volt alkalmam együtt dolgozni. Mindenkinek köszönöm azt, amit tett a Bataapáti Sportegyesületért. Elmondhatom, hogy Bataapátinak és mindenkor vezetőjének mindig

is fontos volt e sportegyesület jelen és jövője.

Hitem szerint, amit mi tettünk, csak az, hogy megteremtettünk és életben tartottunk huszonöt éven keresztül egy fenntartható sportegyesületet, amely bármikor fejleszthető, tágítható bármely irányba, de akár lehet csak egy kis kapcsolódás vasárnap délután.

Köszönöm még egyszer minden sporttársunknak, barátunknak a huszonöt év alatt nyújtott támogatást. Bízom benne, hogy a jövőben is minden második hétfőjén kimondhatjuk itt Bataapátiban, hogy:

Hajrá Bataapáti!

Értékes jutalmakat kaptak a tanulók

CIKÓ Lezárult a tanév, a nyolcadik osztályos diákok elkészítették a Cikói Perczel Mór Általános Iskolától. A ballagást Erni Krisztiánné, a hetedikesek osztályfőnöke szervezte, a kisdíjak szüleinek segítségével. Hernerné Szóts Hajnalka igazgató a tanévet sikeresnek nevezte, ezt az is bizonyítja, hogy a tizennégy végzős tanuló, a kiváló felkészítésnek köszönhetően, már most ott érezheti magát a kiválasztott középiskolában. A díjazott tanulók csapatába Bekfi István, Fábrián Nóra, Szabó Ármán, Hajdu Bettina, Lehoczki Marót, Virág Boglárka, Eszenyi Noel, Illés Szabolcs, Szabó Ágnes, Szabó Eszter, Zsalakó Ramóna, Herner Petra, Györfi Dániel, Kiss Noel, Bogos Lili és Vajda Bence tartozik. A végzős osztályból Pék Martin, Herner Dóra és Herner Kitti német alapfokú nyelvvizsgát is tett. A Német Nemzetiségi Önkormányzat minden évfolyamon 10 ezer forintos utalványt adott a legjobb németesnek, illetve két 8. osztályos tanuló, Herner Kitti és Herner Dóra a nyolc év alatt nyújtott német nyelvi eredmény elismeréseképpen kapott jutalmat. Mindezt tetézte az a 35–35 ezer forint, melyet ugyan csak az említett két fiatal vehetett át Cikó Község Képviselőtestülete jóvoltából. Az iskola alapítványa pedig Bogos Lili és Vajda Bence 8. osztályos tanuló nyolc év alatt végzett, kiemelkedő közösségi munkáját ismerte el papír-írószer jutalommal.

A napokban egy pályázati sikernek köszönhetően az iskola tizenhét kiváló tanulója vehetett részt kiránduláson. Az önkormányzat mikrobusza Pécsre vitte a csapatot, melynek tagjai a Zsolnay negyeddel, a Planetáriummal, a Csodák Palotájával ismerkedhettek meg. A maradandó élményt jelentő nap mozi előadással zárult.

A kiemelkedő eredményt elérő, Herner Petra 6. osztályos tanuló is jutalmat vett át Hernerné Szóts Hajnalka igazgatótól

Besigheimi diákokat fogadott a város

BÁTASZÉK Gerlinde Abele és Brigitte Böhm-Lowen tanárok kíséretével tizenhat besigheimi fiatal érkezett a közelmúltban tizenhét bátaszéki diákhöz és családjukhoz. Már hagyomány, hogy a vendégeket a Kanizsai Dorottya Általános Iskola 6-7. osztályos, német tagozatos tanulói fogadják. Így történt ez most is, a cserediákok kilenc napot töltöttek Bátaszéken. Itt tartózkodásuk több mint egy hétben megismerkedtek a helyi iskolások hétköznapijaival és a település nevezetességeivel. Emellett számos szervezett programon vettek részt. Többek között a fővárosba utaztak, megtekintve az Állatkertet, egy balatoni kirándulás keretében megcsodálták a magyar tengert és Pécsre is eljutottak. Jelenlétük fontosságát bizonyítja, hogy a városháza házasságkötő termében dr. Bozsik Róbert polgármester fogadta és hivatalosan is köszöntötte a besigheimi csapatot.

Az itt eltöltött idő alkalmas volt a gyermekek nyelvismeretének gazdagítására, a baráti kapcsolatok kialakítására. Joggal remélhető, hogy ezen fiatalok lesznek azok, akik a jövőben folytatják majd a két település közötti partneri munkát, együttműködést. A cserediákprogram napirendjét ez alkalommal is Zeyerné Hermann Henriette, Wittendorfer Ildikó, Káldiné Apaceller Veronika és Schwartz Magdolna pedagógusok közösen készítették el és valósították meg.

Együtt a diákok. A Baden-Württemberg tartományban található Besigheim 12 ezres lélekszámú kisváros